

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA MESTA NITRY

Správa o hodnotení strategického dokumentu

podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Január 2016

Obsah

I. Základné údaje o obstarávateľovi	3
II. Základné údaje o strategickom dokumente	3
III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia.....	6
1. Informácie o súčasnom stave životného prostredia vrátane zdravia a jeho pravdepodobný vývoj, ak sa strategický dokument nebude realizovať.....	6
2. Informácia vo vzťahu k environmentálne obzvlášť dôležitým oblastiam, akými sú navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti a pod.....	9
3. Charakteristika životného prostredia vrátane zdravia v oblastiach, ktoré budú významne ovplyvnené.	10
4. Environmentálne problémy vrátane zdravotných problémov, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu.	12
5. Environmentálne ciele vrátane zdravotných cieľov zistených na medzinárodnej, národnej a inej úrovni, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu, ako aj to, ako sa zohľadnili počas prípravy strategického dokumentu.....	14
IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu vrátane zdravia.....	15
1. Pravdepodobne významné environmentálne vplyvy na životné prostredie a vplyvy na zdravie (primárne, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, strednodobé, dlhodobé, trvalé, dočasné, pozitívne aj negatívne).....	15
V. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie.....	17
1. Opatrenia na odvrátenie, zníženie alebo zmiernenie prípadných významných negatívnych vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia, ktoré by mohli vyplynúť z realizácie strategického dokumentu.	17
VI. Dôvody pre výber zvažovaných alternatív a popis toho, ako bolo vykonané vyhodnotenie, vrátane ťažkostí s poskytovaním potrebných informácií, ako napr. technické nedostatky alebo neurčitosti...	18
VII. Návrh monitorovania environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie.....	18
VIII. Pravdepodobne významné cezhraničné environmentálne vplyvy, vrátane vplyvov na zdravie ...	18
IX. Netechnické zhrnutie poskytnutých informácií	19
X. Informácia o ekonomickej náročnosti (ak to charakter a rozsah strategického dokumentu umožňuje).....	21
XI. Miesto a dátum vypracovania.....	21
XII. Potvrdenie správnosti údajov.....	21
XII. 1. Meno spracovateľa.....	21
XII. 2. Meno oprávneného zástupcu navrhovateľa	21

I. Základné údaje o obstarávateľovi

1. Označenie.

Mesto Nitra

2. Identifikačné číslo

00308307

3. Sídlo.

Štefánikova 60, 950 06 Nitra

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, od ktorého možno dostať relevantné informácie o strategickom dokumente, a miesto na konzultácie.

Ing. Katarína Mochnaľ Koncošová, PhD., projektový manažér, Štefánikova 60, 950 06 Nitra, 037/ 6502 214

II. Základné údaje o strategickom dokumente

1. Názov.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Nitry.

2. Územie.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Nitry zahŕňa územie v jeho administratívnych hraniciach.

3. Dotknuté obce.

Dotknuté sú všetky obce susediace s katastrom mesta Nitra – Jelšovce, Čakajovce, Zbehy, Lužianky, Nitrianske Hrnčiarovce, Malý Lapáš, Veľký Lapáš, Čechynce, Ivanka pri Nitre.

4. Dotknuté orgány.

Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja, odbor regionálneho rozvoja, Rárusova 2A, 94901 Nitra

Okresný úrad v Nitre, Štefánikova tr. 69, 94901 Nitra

Okresný úrad v Nitre -odbor výstavby a bytovej politiky, Štefánikova tr. 69, 94901 Nitra

Krajský pamiatkový úrad Nitra, Námestie J. Pavla II.8, 94901 Nitra

Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Nitre, Štefánikova 58, 949 53 Nitra

Okresný úrad v Nitre, odbor starostlivosti o životné prostredie, Štefánikova tr. 69, 94901 Nitra

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, Štefánikova tr. 88, 949 01 Nitra

5. Schvaľujúci orgán.

5.1. Orgán kompetentný na schválenie

Mestské zastupiteľstvo v Nitre

5.2. Druh schvaľovacieho dokumentu

Uznesenie Mestského zastupiteľstva v Nitre

6. Obsah a hlavné ciele strategického dokumentu a jeho vzťah k iným strategickým dokumentom.

6.1. Obsah strategického dokumentu

Štruktúra obsahu strategického dokumentu:

Analytická časť založená na databáze informácií a ukazovateľov, obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce/vyššieho územného celku s väzbami na širšie územie a odhad budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja územia mesta Nitra.

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja mesta Nitry pri zohľadnení jeho vnútorných špecifík a určí hlavné ciele a priority rozvoja mesta pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

Programová časť obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja mesta Nitra.

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce/vyššieho územného celku, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce/vyššieho územného celku s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja mesta Nitra formou akčných plánov na obdobie n+2.

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení, projektov a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja mesta Nitra.

6.2. Hlavné ciele

Cieľom dokumentu je na základe komplexnej analýzy územia mesta, jeho silných a slabých stránkach, identifikovaných rozvojových potrebách stanoviť stratégiu jeho ďalšieho rozvoja v rôznych oblastiach tak, aby bol zabezpečený optimálny hospodársky a sociálny rozvoj mesta v súlade s požiadavkami vyváženého a udržateľného rozvoja.

Na dosiahnutie tohto strategického cieľa je vytýčených 22 špecifických cieľov, rozdelených do štyroch programových oblastí.

Podrobnejší popis špecifických cieľov:

PROGRAMOVÁ OBLASŤ	CIELE
Príroda a kultúra v meste Nitra	1. Vytvoriť podmienky pre tvorbu pracovných miest v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu s dôrazom na zhodnotenie majetku mesta
	2. Zvýšiť podiel obnovených a využívaných kultúrnych a historických pamiatok a skvalitniť ponuku pre kultúrne a športové vyžitie obyvateľov i návštevníkov mesta
	3. Vytvoriť z mesta Nitra východiskovú destináciu a zázemie služieb cestovného ruchu pre región Nitra (Mesto na siedmich pahorkoch)
	4. Skvalitniť životné prostredie na území mesta obnovou verejných priestorov, oživenie a zatraktívnenie
	5. Zlepšiť systém odpadového hospodárstva
	6. Realizovať adaptačné opatrenia na zmiernenie dopadov zmeny klímy (budovanie zelených a modrých plôch)
	7. Vytvoriť nové produkty cestovného ruchu v spolupráci s ostatnými subjektmi CR
Mobilita v meste Nitra	8. Zvýšiť podiel nemotorovej dopravy (cyklodopravy) v meste a bezpečnosť všetkých účastníkov dopravy
	9. Zvýšiť ochranu obyvateľov mesta a ich majetku
	10. Realizovať projekt IDS ako súčasť udržateľnej mobility v meste
	11. Zaviesť nový systém statickej dopravy
	12. Zlepšiť kvalitu dopravnej infraštruktúry, miestnych komunikácií
Mesto Nitra - mesto pre život	13. Zvýšiť podiel sociálnych služieb poskytovaných komunitou a nových foriem sociálnej pomoci
	14. Modernizovať vzdelávaciu infraštruktúru v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta na všetkých stupňoch vzdelávania
	15. Vytvoriť podmienky pre prevenciu sociálneho vylúčenia vybraných skupín obyvateľstva (mesto bez bariér)
	16. Zaviesť nové služby pre podporu mladých ľudí a mladých rodín
	17. Vytvoriť podmienky pre spoluprácu verejných, neverejných poskytovateľov a iné subjekty
	18. Dobudovať verejnú infraštruktúru pre šport a voľný čas
	19. Zlepšiť bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov mesta
Partnerstvo v meste Nitra	20. Zvýšiť podiel elektronicky/mobilných aplikácií/ poskytovaných služieb mestskej samosprávy
	21. Zvýšiť účasť mesta na príprave a realizácii medzinárodných projektov (URBACT, Horizont, Európa pre občanov s pod.)
	22. Vytvoriť podmienky pre zapojenie verejnosti do prípravy a realizácie rozvojových projektov v meste formou dlhodobých partnerstiev

6.3. Vzťah PHSR MESTA NITRA k iným strategickým dokumentom

PHSR mesta Nitra je vypracovaný v súlade s platnými prierezovými aj odvetvovými strategickými dokumentmi, spracovanými na regionálnej a národnej úrovni, najmä s dokumentmi:

- Program rozvoja vidieka SR na roky 2014 – 2020
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR
- Akčný plán na roky 2014 - 2017 k Stratégii rozvoja kultúry SR na roky 2014 - 2020
- Koncepcia starostlivosti o tradičnú ľudovú kultúru do roku 2020
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020;
- Stratégia rozvoja kreatívneho priemyslu v Slovenskej republike
- Stratégia rozvoja kultúry Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020
- Územný plán mesta Nitra, schválený uznesením MsZ v Nitre číslo 169/2003-MZ
- Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2007-2013, v znení jeho aktualizácie z r.2011.
- PHSR mesta Nitry na roky 2004-2013, ktorého platnosť bola predĺžená do schválenia nového PHSR na roky 2015 – 2023 uznesením MsZ v Nitre č.33/2015-MZ zo dňa 9.2. 2015

III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia

1. Informácie o súčasnom stave životného prostredia vrátane zdravia a jeho pravdepodobný vývoj, ak sa strategický dokument nebude realizovať.

Ovzdušie

Ovzdušie a jeho kvalita sú v prevažnej miere ovplyvňované činnosťou človeka, najmä priemyslom, dopravou a aktivitami v sídlach. Medzi najzávažnejšie dlhodobu monitorované znečisťujúce látky patria oxidy síry, dusíka, oxid uhoľnatý, uhľovodíky, organické látky a prachové častice. Úroveň znečistenia ovzdušia je sledovaná prostredníctvom monitorovacieho systému kvality ovzdušia v rámci ktorého sa na dlhodobom meraní kvality ovzdušia regiónu podieľa SHMÚ a príslušné Regionálne úrady verejného zdravotníctva.

Mesto Nitra a jeho okolie nepatrí medzi územia zaťažené z hľadiska znečistenia ovzdušia - na území okresu neboli vyhlásené žiadne oblasti vyžadujúce osobitnú ochranu ovzdušia ani oblasti riadenia kvality ovzdušia v zmysle Zákona o ovzduší.

Na znečisťovaní ovzdušia v meste Nitra stacionárnymi zdrojmi sa podieľajú predovšetkým energetické zdroje väčších priemyselných podnikov (oxidy síry, dusíka, popolček, sadze, CO₂, amoniak), centrálné tepelné zdroje sídlisk, blokové kotolne a domáce kúreniská na tuhé palivo (emisie SO₂, NO_x), prašnosť. Štruktúra zdrojov znečistenia sa v uplynulom období v regióne Nitry čiastočne zmenila. Donedávna boli hlavnými zdrojmi znečistenia v meste najmä energetické zdroje väčších priemyselných podnikov a centrálné tepelné zdroje sídlisk, v súčasnosti ubúda rozsah znečistenia energetikou (plynifikácia kotolní, diverzifikácia tepelných zdrojov) a pribúdajú zdroje znečistenia zo špeciálnej výroby.

Celkovo v rámci okresu Nitra za uplynulé roky produkcia znečisťujúcich látok poklesla vo všetkých hlavných znečisťujúcich látkach (TZL, SO_x, NO_x, CO) s výnimkou emisií ostatných látok, ktoré naopak rastú.

Prejavy klimatickej zmeny

V súvislosti s prebiehajúcou klimatickou zmenou začína byť aktuálna otázka adaptácie krajiny a ľudských činností na jej prejavy a vplyvy.

Prognózy vývoja klimatickej zmeny a jej dopadov na územie Slovenska boli formulované v 6. Národnej správe SR o klimatickej zmene, vydané v roku 2013 MŽP SR. Pre potreby prognózy vývoja klimatickej zmeny na území MESTA NITRA je vhodné využiť aj výsledky „Prípadovej štúdie pre povodie rieky Tisa“, vypracovanej v rámci programu ESPON 2013. Indikátory zmeny v tejto štúdii vychádzajú

z referenčného časového rámca 1961 - 1990, vzťahnutého ku projektovanému obdobiu 2071 - 2100.

Stručne sa tieto prognózy dajú zhrnúť nasledovne:

- Počet dní s výskytom mrazu klesne zo súčasných 130 na 55,
- Zrážky v zimných mesiacoch výrazne stúpnu a v letných mesiacoch klesnú,
- Počet dní so snehovou pokrývkou klesne približne o polovicu.

Z hľadiska vodného režimu krajiny je na základe týchto predpokladov možné konštatovať, že väčšina ročných zrážok spadne v období vegetačného pokoja a keďže sa kvôli vyšším teplotám voda nebude môcť dočasne ukladať vo forme snehovej pokrývky, relatívne rýchlo z krajiny odtečie. V letnom období preto veľmi pravdepodobne vzniknú situácie, počas ktorých budú rastlinné a živočíšne spoločenstvá, rovnako ako aj človek, pociťovať nedostatok vody.

Povrchové a podzemné vody

Katastrálne územie mesta Nitra patrí do povodia rieky Nitra, ktorú je možné v podmienkach Slovenska zaradiť medzi stredne veľké a menej vodnaté vodné toky. Celé územie je vlhovo deficitné, s nízkymi hodnotami odtokového koeficientu a špecifického odtoku z územia ($1\text{--}5 \text{ l.s}^{-1}.\text{km}^{-2}$). Plocha povodia Nitry je pod mestom Nitra $2876,7 \text{ km}^2$ a dlhodobý priemerný prietok $17,64 \text{ m}^3.\text{s}^{-1}$. Najvyššie prietoky sú v marci a apríli, najnižšie prietoky sú v auguste až októbri. Okrem rieky Nitra preteká katastrálnym územím niekoľko menších vodných tokov – Dobrotka, Selenec, Kynecký potok.

Zásoby podzemných vôd v území sú viazané najmä na kvartérne fluvialne štrkopiesky nivy Nitry. Využiteľné zásoby podzemných vôd v celej oblasti Nitrianskej nivy boli stanovené na 710 l.s^{-1} . Menšie pramene sa nachádzajú v úpäťnej zóne Zoborských vrchov (oblasť Zobora, Dražoviec a Štitár). Oblasť Zoborských vrchov je hydrogeologicky pomerne významná, pretože je infiltračnou oblasťou pre viaceré využívané pramene a zdroje podzemných vôd. Neogénne sedimenty pahorkatiny sú hydrogeologicky nepriaznivé. Termálne a minerálne vody, ako aj známe zdroje geotermálnych vôd sa v okolí mesta nenachádzajú.

Pôdy

Pôdny kryt územia mesta Nitry je podmienený vlastnosťami abiotických prírodných faktorov, avšak je modifikovaný činnosťou človeka. Z lesných pôd v oblasti Zoborských vrchov prevládajú kambizeme a rendziny (väčšinou plytké až stredne hlboké, piesočnato-hlinité, s vyšším obsahom skeletu).

V poľnohospodársky využívanom pahorkatinnom území prevládajú kvalitné hlboké hlinité hnedozeme modálne až pseudoglejové, čiastočne aj černozeme modálne, na nive Nitry dominujú fluvizeme modálne a fluvizeme glejové, hlboké, ílovito-hlinité. Pôdy zastavaného územia mesta patria k antrozemiam a kultizemiam. Jednou z najvýznamnejších funkcií pôdy ako prírodného zdroja je jej produkčná schopnosť (úrodnosť, bonita), ktorá je využívaná najmä v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve. Na území SR celkovo prevládajú stredne produkčné pôdy, v okolí Nitry sú to vysokoprodukčné až produkčné hnedozeme, černozeme, fluvizeme a čiernice. Najprodukčnejšími poľnohospodárskymi pôdami v území sú stredne ťažké až ťažké hlboké čiernice modálne a černozeme čiernicové, vyskytujú sa však len na malej ploche (4,4 % PPF). Veľkú plochu zaberajú najmä vysokoprodukčné až produkčné orné pôdy (spolu až 90,8 % plochy PPF), medzi ktorými dominujú hnedozeme a fluvizeme. K najvýznamnejším mimoprodukčným funkciám pôdy patria najmä filtračná a akumulačná funkcia, transformačná funkcia, asanačná funkcia, pufracia funkcia, prostredie pre organizmy a génová rezerva.

Za chránené pôdy na území mesta Nitra možno považovať kvalitatívne tri najlepšie skupiny pôdy. Patria sem čiernice modálne, černozeme čiernicové, černozeme modálne, časť hnedozemí modálnych, fluvizemí modálnych a fluvizemí glejových. Spolu zaberajú 2304 ha (32,1 % PPF). Plochy chráneného pôdneho fondu sa nachádzajú najmä na Nitrianskej pahorkatine (veľké plochy pôdneho fondu v celej západnej časti územia), na časti nivy a terás rieky Nitra (juhovýchodne od Dolných Krškán, v oblasti Dražoviec a Šindolky) a čiastočne aj na Žitavskej pahorkatine (východne od Chrenovej, južne od Janíkoviec).

Environmentálne záťaž

K najvýznamnejším rizikovým faktorom z hľadiska života a zdravia obyvateľov na území Slovenska patria najmä prírodné rizikové faktory a niektoré faktory hospodárskej činnosti a urbanizácie.

Žiarenie z prírodných zdrojov, radónové riziko

Najvýznamnejší zdroj ožiarovania obyvateľov predstavuje radón a produkty jeho rádioaktívnej premeny (cca 43%). Z tohto dôvodu sa venuje problematike prírodnej rádioaktivity a radónového rizika osobitná pozornosť. V SR bola ustanovená zásahová úroveň objemovej aktivity radónu pre bytové priestory, zavedený bol monitoring a spracované boli mapy radónového rizika pre celé územie. Hodnota ekvivalentnej objemovej aktivity radónu činí v okrese Nitra v priemere 72,60 Bq.m⁻³, čo je viac ako priemer SR (48 Bq.m⁻³). Na prevažnej časti územia okresu však bolo zistené nízke radónové riziko. Stredná kategória radónového rizika je predpokladaná pre severnú časť katastra mesta v oblasti Zoborských vrchov.

Hluk

Hlukové zaťaženie prostredia je fenoménom, ktorý je sprievodným javom mnohých aktivít človeka. Je produkovaný najmä v priemyselných prevádzkach, doprave, v energetickom a ťažobnom priemysle. Z regionálneho hľadiska je najvýznamnejším zdrojom hluku doprava, najmä cestná. Podľa poznatkov zdravotníctva hluková hladina 65 dB(A) predstavuje hranicu, od ktorej začína byť negatívne ovplyvňovaný vegetatívny nervový systém. Prípustné hladiny hluku z hľadiska ochrany zdravia sú stanovené Nariadením vlády SR č. 40/2002 o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami. Zvýšená hladina hluku v meste Nitra je dokumentovaná najmä pozdĺž hlavných mestských zberných komunikácií a tranzitných komunikácií.

1.1. Pravdepodobný vývoj, ak sa strategický dokument nebude realizovať

V prípade, že sa Program nebude realizovať, budú naďalej pretrvávať problémy v oblasti zachovania biodiverzity, kvality prírodných zdrojov, najmä kvality vody a pôdy, zdravia a kvality života obyvateľov mesta ako i problémy súvisiace v dôsledku pôsobenia klimateckej zmeny. Ide o nasledovné problémy:

V oblasti zachovania biodiverzity a genofondu

- pretrvávajúce nízkej ekologickej stability v poľnohospodársky intenzívne využívaných oblastiach, slabá implementácia revitalizačných a rekultivačných opatrení na obnovenie prirodzených ekosystémov a posilnenie ekologickej stability,
- nízky stupeň aplikácie ekologických foriem poľnohospodárstva, pretrvávajúce neudržateľných foriem hospodárenia na poľnohospodárskej a lesnej pôde, ktoré ohrozujú biodiverzitu poľnohospodárskych a lesných území,
- pretrvávajúce ohrozovanie území európskej sústavy chránených území NATURA 2000 v dôsledku nešetrných praktík v oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, pretrvávajúce ohrozenia mnohých druhov a spoločenských,
- ohrozovanie biodiverzity v dôsledku pôsobenia klimatických zmien,
- nízke environmentálne vedomie obyvateľstva, preferencia životného štýlu nekorešpondujúca s princípmi a kritériami trvalo udržateľného rozvoja,
- nízke zapojenie verejnosti do ochrany prírody a biodiverzity a do tvorby vyhovujúceho životného prostredia

V oblasti kvality prírodných zdrojov

- nedostatočná úroveň zhodnocovania biologicky rozložiteľných odpadov,
- znižovanie schopnosti krajiny zadržiavať vodu v dôsledku nevhodného manažmentu krajiny,
- postupujúca degradácia pôd (erózia, zhutnenie, deficit živín, strata humusu a mikrobiálnej aktivity, kontaminácia a pod.) v dôsledku aplikácie nevhodných systémov hospodárenia na pôde.
- znižovanie obsahu organického uhlíka a schopnosti sekvestrácie uhlíka v pôdach a znižovanie pôdnej úrodnosti,
- pretrvávajúce strety záujmov medzi ekonomickým využitím lesných ekosystémov a plnením ich mimoprodukčných funkcií, najmä medzi ochranou biodiverzity a ochranou vodných zdrojov, absencia adekvátnych osobitných spôsobov obhospodarovania lesov s preferenciou ich ochranných funkcií.

2. Informácia vo vzťahu k environmentálne obzvlášť dôležitým oblastiam, akými sú navrhované chránené vtáčí územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti a pod.

Veľkoplošné chránené územia

Chránená krajinná oblasť (CHKO) CHKO Ponitrie.

Celková rozloha územia CHKO je 414,45 km². Časť územia CHKO, nachádzajúca sa v k.ú. mesta Nitra má rozlohu 10,91 km². CHKO bola vyhlásená v roku 1985 na ochranu prirodzených lesných spoločenských. Jej časť, zasahujúca riešené územie patrí pre svoje ojedinelé biologické hodnoty a nevšednú druhovú diverzitu fauny a flóry k najzaujímavejším prírodovedným lokalitám Slovenska.

Nachádzajú sa tu tri prírodné rezervácie na ochranu xerothermných, lesostepných rastlinných a živočíšnych spoločenstiev. Niekoľko ďalších lokalít je významných z hľadiska výskytu vzácnej a ohrozenej flóry a fauny.

Maloplošné chránené územia

NPR Zoborská lesostep.

Nachádza sa na juhozápadnom svahu Zobora, v nadmorskej výške 300 – 460 m a má rozlohu 0,23 km². Územie je chránené od r. 1952, predstavuje typickú ukážku dodnes zachovanej skalnej a bylinnej stepi v južnej časti Zoborských vrchov. Predmetom ochrany sú lesostepné a stepné biotopy na vápencoch s výskytom významných druhov rastlín a živočíchov. Vegetácia NPR je typická vysokou koncentráciou ohrozených druhov – uvádza sa 31 takýchto druhov. Tri taxóny boli v rámci Zoborskej skupiny Trábeča zistené iba na tejto lokalite

PR Lupka.

Nachádza sa na JZ výbežku Zobora, v nadmorskej výške 150 – 249 m v k.ú. Dražovce a Nitra. Predmetom ochrany sú hodnotné rastlinné a živočíšne spoločenstvá trávno-krovinnej stepi na vápencovom podloží.

PR Žibrica.

Nachádza sa v severnej časti Zoborských vrchov na svahu rovnomerného vrchu, v nadmorskej výške 390 – 617 m. Rozloha 0,69 km². Územie je chránené od r. 1954. Rezervácia predstavuje zachovalú ukážku skalných a lesných spoločenstiev najjužnejšej časti pohoria Trábeč. Výskyt veľkého množstva chránených druhov lesostepnej a stepnej flóry a fauny na vápencoch a dolomitoch

Chránený areál Park na Kyneku.

Historický park s rozlohou 0,015 km². Ochrana územia bola vyhlásená v r. 1982.

PP Nitriansky dolomitový lom.

Nachádza sa v Nitre, pri Štúrovej ulici. Umelý odkryv stredotriasových dolomitov - bývalý lom.

Natura 2000

V dotknutom území sa lokality zaradené do siete Natura 2000 nenachádzajú. Do širšieho okolia hodnotenej činnosti zasahujú navrhované územia európskeho významu Zoborské vrchy (SKUEV0130) a Dvorčiansky les (SKUEV0176) a chránené vtáčie územie Trábeč (SKCHVU031).

3. Charakteristika životného prostredia vrátane zdravia v oblastiach, ktoré budú významne ovplyvnené.

3.1. Krajina a biodiverzita

Katastrálne územie mesta Nitry leží na hranici dvoch fyto geografických oblastí – panónskej (Podunajská nížina) a karpatskej (Trábeč). Táto poloha má výrazný vplyv na zloženie bioty a jej diverzity.

Poškodenie a ohrozenie bioty a biodiverzity je sprievodným javom činnosti človeka v krajine. Medzi dôsledky patria napr. strata biotopov, znižovanie stupňa ekologickej stability, introdukcia nepôvodných druhov, poškodenie bioty v dôsledku znečistenia ovzdušia a vôd, nevhodnej lokalizácie aktivít v krajine, klimatickej zmeny, intenzifikácie poľnohospodárskej výroby, nedodržiavania legislatívy a pod. Negatívny vplyv antropogénneho tlaku na rastlinstvo a živočíšstvo sa prejavil v oslabení ich populácií a znížení biologickej rôznorodosti.

Záujmové územie možno z hľadiska rozsahu a intenzity poškodenia a ohrozenia bioty rozdeliť na dve časti – prevažne zalesnenú oblasť Tríbeča a prevažne intenzívne využívané územie podhoria a nížiny. V južnej časti pohoria Tríbeč sú hlavnými ľudskými aktivitami lesné hospodárstvo a rekreácia. Lesy v tejto časti územia majú prevažne prirodzené drevinové zloženie, značná časť je zaradená do kategórie ochranných alebo účelových lesov, preto intenzita vplyvov na lesné porasty je relatívne nižšia. Keďže turistické chodníky vedú aj cez pomerne zraniteľné a bioticky hodnotné typy biotopov, akými sú xerothermné travinnobylinné porasty na vápencoch, dochádza na niektorých miestach k ich poškodzovaniu zošľapávaním. Najvýraznejšie sa to prejavuje na území NPR Zoborská lesostep. V nížinnej časti územia boli a sú vplyvy ľudskej činnosti na biotu podstatne intenzívnejšie a rozsiahlejšie. Prevažná časť územia bola premenená na poľnohospodárske pozemky (predovšetkým ornú pôdu) alebo urbanizované plochy. Väčšina pôvodných druhov rastlín a živočíchov tým z tejto časti územia buď vymizla úplne alebo bola obmedzená na relatívne nepoškodené zvyšky prírody blízkyh biotopov. Druhotné stanovištia boli osídlené najmä synantropnými druhmi.

3.3. Kvalita vody

Povrchové vody

Kvalita povrchových vôd na území Slovenska je dlhodobo nepriaznivá. V niektorých ukazovateľoch sa od roku 1990 síce zlepšuje (čo je dôsledkom najmä podstatného zlepšenia technológií, zvýšenia podielu čistenia odpadových vôd, ale aj poklesom výroby), napriek tomu na množstve vodných tokov pretrvávajú problémy najmä v prípade kvality biologických a mikrobiologických ukazovateľov a základných chemických a fyzikálnych ukazovateľov. Toto konštatovanie platí aj pre rieku Nitra a jej prítoky.

Priamy vplyv na kvalitu vôd má vypúšťanie odpadových vôd do vodných tokov. Pôvodcami odpadových vôd sú najmä priemysel a komunálna sféra (kanalizačné systémy miest a obcí). Nedostatočným čistením sa do povrchových vôd dostávajú vysoké koncentrácie znečisťujúcich látok a látok podporujúcich rozvoj rias a planktónu, čoho dôsledkom je celkové zhoršenie kvality vody v tokoch a stojatých vodách.

V oblasti Nitry sú najvýznamnejšími zdrojmi látok znečisťujúcich povrchové vody ČOV väčších priemyselných podnikov a obcí – najmä ČOV Nitra a výrobné podniky. Najvýznamnejším producentom odpadových vôd na území mesta je ZsVaK Nitra, ktorý prostredníctvom ČOV v Dolných Krškanoch vypúšťa ročne do rieky vyše 10 mil. m³ odpadových vôd. Okrem toho je priamo v Nitre evidovaných viac ako 40 priemyselných podnikov vypúšťajúcich odpadové vody do kanalizácie. Problémom je aj individuálna bytová výstavba v okrajových častiach mesta bez vyhovujúco vyriešenej koncovky odpadových vôd. Kanalizačná sieť v meste nie je doriešená, chýba odkanalizovanie okrajových častí.

Stav čistoty vody v rieke Nitra je neuspokojivý – Nitra patrí k najviac znečisteným vodným tokom na území Slovenska. Vo všetkých ukazovateľoch je zaradená k silno a veľmi silno znečistenej vode.

Podzemné vody

V rámci PHO vodných zdrojov na nive rieky Nitra v oblasti Párovských lúk a Dvorčianskeho lesa sleduje kvalitatívne parametre vôd ZsVaK. Podľa meraní bola väčšina vzoriek vyhodnotená ako závadná pre pitné účely, pričom boli zistené najmä nadlimitné hodnoty ukazovateľov NH₄, Mn, Fe, HPO₄, NO₂, NO₃, SO₄, Cl, ako aj vysoká mineralizácia. Aj z hľadiska hygienicko – epidemiologického boli podzemné vody hodnotené v mnohých prípadoch ako nevhodné.

SHMÚ má v oblasti Nitry dva pravidelne kvalitatívne sledované vrty – Dražovce (vrt 029690) a Dolné Krškany (vrt 030290). Zo sledovaných ukazovateľov nevyhovujú norme pre pitnú vodu najmä ukazovatele Mn, Fe, NELUV, chloridy a fenoly.

Nepriaznivý vplyv na kvalitu podzemných vôd má predovšetkým silno znečistená rieka Nitra, poľnohospodárske a priemyselné závody produkujúce odpadové a emisné látky, ako aj komunálne znečistenie.

Mesto Nitra pravidelne vyhodnocuje kvalitu vody v prameňoch v oblasti Zobora z hľadiska základných mikrobiologických a fyzikálno-chemických ukazovateľov (napr. NH₄, NO₃, NO₂, Fe, Mn, vodivosť, SO₄, PO₄). Kvalita vody v prameňoch nie je dobrá najmä v ukazovateli dusičnanov. Obdobná situácia je aj v prípade kvality vody v studniach v jednotlivých mestských častiach a v okolitých obciach. Podľa meraní ŠZÚ väčšina vzoriek vody odobratých zo studní má nadmerný obsah dusičnanov.

3.4. Degradácia pôdných zdrojov

Oblasť mesta Nitry sa z hľadiska kontaminácie pôd nachádza v rámci celoštátneho monitoringu pôd v kategórii území s nízkym obsahom rizikových látok. Obsah väčšiny rizikových látok – Cd, Pb, Cr, Ni, Pb, Cu, Zn – je hlboko pod hygienickými limitmi. Arzén sa taktiež v prevažnej časti pôd vyskytuje pod hygienickým limitom alebo ho len mierne prekračuje. Zo znečisťujúcich látok sledovaných v monitoringu pôd je obsah sumy polycyklických aromatických uhľovodíkov hlboko pod hygienickým limitom. Obsah ostatných polutantov zo skupiny chlórovaných uhľovodíkov (PCB, HCH, DDT atď.) a ropného znečistenia (NEL) nebol v plošne významnejšej miere zaznamenaný.

4. Environmentálne problémy vrátane zdravotných problémov, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu.

Základným impulzom vzniku environmentálnych problémov sú negatívne zásahy človeka do prírody, čo sa prejavuje jednak vyčerpávaním prírodných zdrojov, ale aj ohrozovaním ich kvalitatívnych vlastností, ohrozovaním ekosystémov a ich služieb, ohrozovaním biodiverzity, narušením ekologickej stability, znehodnocovaním kvality životného prostredia a následne i ohrozovaním človeka seba samého. Environmentálne problémy, ktorých riešenie je relevantné aj z hľadiska realizácie PHSR mesta Nitra, možno rozdeliť do nasledovných základných skupín:

A/ problémy ohrozenia biodiverzity a stability krajiny – tieto vznikajú územným stretom stresových faktorov s prírodnými hodnotnými ekosystémami a ich zložkami. Do tejto kategórie možno zaradiť:

- záber prirodzených ekosystémov na realizáciu antropogénnych objektov a línii, zvyšovanie antropizácie územia a následné znižovanie ekologickej stability,
- fragmentácia územia, izolácia populácií, vytváranie bariér v dôsledku budovania technických prvkov v krajine,

- narušenie prirodzeného vývoja ekosystémov, rastlín a živočíchov v dôsledku kontaminácie prostredia cudzorodými látkami, ktoré sú často sprievodnými javmi realizácie mnohých socioekonomických aktivít (priemysel, poľnohospodárska a lesohospodárska chemizácia a mechanizácia, doprava, rekreácia a pod.),
- nadmerný výrub lesa ohrozujúci nielen cenné lesné biotopy, ale aj plnenie ich mimoprodukčných funkcií, poškodzovanie lesných ekosystémov v dôsledku pôsobenia abiotických, biotických i antropogénnych faktorov,
- ohrozovanie cenných biotopov v dôsledku neorganizovaného skládkovania odpadu na týchto lokalitách, prípadne v ich tesnej blízkosti, čo môže negatívne ovplyvniť ich prirodzený vývoj,
- ovplyvnenie prirodzeného prostredia bioty zmenou abiotických podmienok (narušenie vodného režimu; degradácia pôd a pod.),
- ohrozenie biodiverzity v dôsledku šírenia sa nepôvodných, invázných druhov, ruderalizácia a synantropizácia prírodného prostredia,
- neefektívne využívanie ekosystémových služieb spoločnosťou, preferencia ekonomických aspektov pred ekologickými a environmentálnymi,
- ohrozovanie krajinej a kultúrnej diverzity v dôsledku nedostatku pozornosti a finančných prostriedkov na údržbu a obnovu krajinného kultúrneho dedičstva,

B/ problémy ohrozenia prírodných zdrojov – vznikajú v dôsledku negatívneho vplyvu ľudských aktivít na jednotlivé prírodné zdroje, výsledkom čoho je ohrozenie a narušenie kvalitatívnych a kvantitatívnych vlastností jednotlivých prírodných zdrojov. Do tejto kategórie možno zaradiť:

- zvýšenú koncentráciu niektorých cudzorodých látok v ovzduší, produkciu skleníkových plynov a ich negatívny vplyv na klímu,
- zaťažovanie zložiek životného prostredia v dôsledku klimatickej zmeny,
- ohrozovanie lesných a chránených ekosystémov v dôsledku budovania nevhodnej siete ciest a turistických chodníkov, podmieňovanie erózných procesov,

C/ problémy ohrozenia človeka a jeho životného prostredia – vznikajú v dôsledku pôsobenia negatívnych vplyvov priamo na človeka alebo nepriamo ohrozením jeho životného prostredia. Výsledkom je ohrozenie ľudského zdravia a zhoršenie kvality životného prostredia. Do tejto kategórie možno zaradiť:

- zaťaženie životného prostredia v dôsledku pôsobenia rizikových faktorov, ako je znečistenie ovzdušia v urbanizovaných centrách, vysoká hluková záťaž, zaťaženie prostredia v dôsledku elektromagnetického smogu a pod.,
- nedoriešené otázky starých environmentálnych záťaží a ich negatívne vplyvy na životné prostredie,
- nedostatočné využívanie tzv. brown fields pre umiestnenie nových činností; mnohé opustené objekty pôsobia negatívne aj na estetiku prostredia a celkový vzhľad obce,
- nekoordinovaný rozvoj turizmu bez zohľadnenia environmentálnych aspektov,
- znehodnocovanie kvality životného prostredia v dôsledku neorganizovaných skládok odpadu,
- nedostatočná napojenosť na kanalizačnú sieť, čím vzniká riziko úniku znečistených vôd do podzemných a povrchových vôd,
- riziko ohrozenia kvality poľnohospodárskych produktov pestovaných v zaťažených oblastiach, čo následne môže ohroziť zdravotný stav obyvateľstva,

- negatívne prejavy klimatických zmien – sucho, záplavy čo môže spôsobiť nielen ohrozenie ľudského zdravia a majetku, ale následne aj potravinovú bezpečnosť obyvateľstva.

D/ problémy nevhodného manažmentu, ktoré sú odrazom environmentálnej politiky a vyspelosti spoločnosti. Do tejto kategórie možno zaradiť:

- nedostatočná integrácia environmentálnych princípov do priestorovo-plánovacích procesov a do sektorových politík,
- nedostatočná starostlivosť o životné prostredie na všetkých úrovniach ľudskej činnosti,
- nedostatočná integrácia environmentálnych princípov do environmentálnej politiky, preferencia ekonomických požiadaviek nad ekologickými,
- nízke environmentálne povedomie širokej verejnosti a slabá zapojenosť sa verejnosti do ochrany a tvorby životného prostredia; nedostatočné využívanie miestneho rozvojového potenciálu,
- nedoriešené kompenzácie za ušlé zisky, čo môže negatívne ovplyvniť manažment jednotlivých chránených území,
- výrazné tlaky investorov, lobizmus v územno-plánovacej politike jednotlivých územných jednotiek, nekoordinovaný rozvoj podnikateľských aktivít bez zohľadnenia environmentálnych aspektov,
- formálne prijímanie strategických dokumentov, dohovorov, zákonov a pod. a ich slabá aplikácia v reálnej praxi,
- nedostatok kapacít, či už ľudských, technických alebo finančných, na realizáciu environmentálnych aktivít,
- nedostatočné využívanie najlepšie dostupných technológií (BAT),
- neustále pretrvávajúca vysoká surovinová a energetická náročnosť výroby; nedostatočná pozornosť venovaná úsporám energie; nedostatočné využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

5. Environmentálne ciele vrátane zdravotných cieľov zistených na medzinárodnej, národnej a inej úrovni, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu, ako aj to, ako sa zohľadnili počas prípravy strategického dokumentu.

Pri vypracovávaní cieľov a priorít PHSR MESTA NITRA boli rešpektované environmentálne ciele nasledovných dokumentov:

Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky.

Bola schválená uznesením vlády Slovenskej republiky zo 7. septembra 1993 číslo 619 a uznesením Národnej rady Slovenskej republiky z 18. novembra 1993 číslo 339. Stratégia deklaruje päť základných priorít:

- I. ochrana ovzdušia pred znečisťujúcimi látkami a globálna environmentálna bezpečnosť;
- II. zabezpečenie dostatku pitnej vody a zníženie znečistenia ostatných vôd pod prípustnú mieru;
- III. ochrana pôdy pred degradáciou a zabezpečenie nezávadnosti potravín a ostatných výrobkov;
- IV. minimalizácia vzniku, využívanie a správne zneškodňovanie odpadov;
- V. zachovanie biologickej rôznorodosti, ochrana a racionálne využívanie prírodných zdrojov a optimalizácia priestorovej štruktúry a využívania krajiny.

Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR (2001).

Národná stratégia TUR SK uvádza 16 princípov (na riadenie činnosti ľudí) a 40 kritérií (na posudzovanie uplatnenia princípov).

Národná stratégia ochrany biodiverzity a Akčné plány.

Slovenská republika ako jedna z prvých krajín strednej a východnej Európy spracovala a schválila Národnú stratégiu ochrany biodiverzity na Slovensku ako svoj prvý príspevok k implementácii Dohovoru o biologickej diverzite a procesu UNCED'92. Stratégia bola schválená vládou Slovenskej republiky uznesením č. 231 z 1. 4. 1997 a následne bola prerokovaná a schválená Národnou radou Slovenskej republiky uznesením NR SR č. 676 z 2. 7. 1997. Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku (NSOBS) sa týmto stala kľúčovým a principiálnym dokumentom pre ochranu diverzity druhov, ekosystémov a genetickej diverzity, cieľovou stratégiou starostlivosti o prírodu a krajinu. Národná stratégia ochrany biodiverzity definuje 24 cieľov a v ich rámci 143 strategických smerov pre posilnenie ochrany biodiverzity a trvalo-udržateľného rozvoja jej zložiek. V súčasnosti bola aktualizovaná Národná stratégia ochrany biodiverzity pre roky 2012 – 2020. Cieľom tejto stratégie je vytvoriť politický rámec pre zastavenie trendu straty biodiverzity a urýchliť prechod Slovenskej republiky ako členskej krajiny EÚ na „zelenú“ ekonomiku, ktorá účinne využíva prírodné genetické zdroje v zmysle Stratégie Európa 2020. Strategickým cieľom dokumentu je *„Zastaviť stratu biodiverzity a degradáciu ekosystémov a ich služieb v SR do roku 2020, zabezpečiť obnovu biodiverzity a ekosystémov vo vhodnom rozsahu a zvýšiť náš príspevok k zamedzeniu straty biodiverzity v celosvetovom meradle“*.

Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky IV (NEHAP IV)

NEHAP IV bol schválený na rokovaní vlády SR dňa 11. januára 2012 uznesením č.10. Vypracovaný bol na základe záverov 5. ministerskej konferencie o životnom prostredí a zdraví, konanej v Parme v roku 2010. Cieľom posledného aktualizovaného Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky IV. je minimalizovať riziká vyplývajúce zo životného prostredia a chrániť tak zdravie ľudí, najmä detí.

IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu vrátane zdravia

1. Pravdepodobne významné environmentálne vplyvy na životné prostredie a vplyvy na zdravie (primárne, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, strednodobé, dlhodobé, trvalé, dočasné, pozitívne aj negatívne).

Pozitívne vplyvy PHSR mesta Nitra na životné prostredie.

Pôdy

Pôdných zdrojov sa priamo dotýka viacerých strategických, plánovacích ale aj konkrétnych investičných opatrení, navrhovaných na dosiahnutie jednotlivých špecifických cieľov. Opatrenia ktoré môžu prispieť k zlepšeniu a ochrane kvalitatívnych i kvantitatívnych vlastností pôd sú navrhované najmä v rámci Prioritnej oblasti 1 – Príroda a kultúra v meste Nitra

Osobitne sa to týka opatrení:

SP1-6	Humanizácia vnútroblokov obytných súborov Mesta Nitry (odporúčanie dokončenie Pároviec)
SP1-7 Zvýšenie bezpečnosti prevádzky a zlepšenie kvality ŽP v areáloch školských a predškolských zariadení	Revitalizácia areálov predškolských a školských zariadení
SP1-8 Budovanie prvkov zelene infraštruktúry v meste	Budovanie a obnova prvkov zelenej a modrej infraštruktúry
SP1-8 Zmierňovanie dopadu zmeny klímy na kvalitu života v meste	Mestská stratégia adaptácie na zmenu klímy (vrátane návrhu projektov)
SP1-9 Zmierňovanie dopadu zmeny klímy na kvalitu života v meste	Generel zelene
SP1-10 Zvýšenie kvality verejných plôch verejnej zelene	Sieť udržiavaných mestských a lokálnych parkov
SP1-15	Revitalizácia Botanickéj záhrady
SP 1 – 16	Rolfesova baňa

V rámci týchto opatrení budú realizované aktivity vedúce k efektívnemu a racionálnemu využívaniu pôdy, ako aj k jej ochrane a revitalizácii.

Ovzdušie

Okrem všetkých opatrení, týkajúcich sa rekonštrukcie a budovania štruktúr zelene v meste bude mať pozitívny vplyv na ovzdušie mesta Nitra aj realizácia aktivít v rámci Prioritnej oblasti 2 – Mobilita v meste Nitra. V rámci tejto oblasti budú podporované aj nasledovné opatrenia:

SP2-1	Generel dopravy
SP2-2	Sieť bezpečných cyklotrás
SP2-3	Integrovaný, inteligentný a ekologický dopravný systém
SP2-4 Zvýšenie bezpečnosti účastníkov cestnej dopravy	Bezpečný pohyb obyvateľov a návštevníkov v meste
SP2-5 Zlepšenie situácie v statickej doprave	Systém statickej dopravy v meste
SP2-6	Prepojenie mesta v rámci MFO a širších vzťahov

Vodné zdroje

Vody ako krajínovotvornej zložky sa priamo dotýkajú opatrenia prvej prioritnej oblasti:

SP1-8 Budovanie prvkov zelene infraštruktúry v meste	Budovanie a obnova prvkov zelenej a modrej infraštruktúry
SP1-8 Zmierňovanie dopadu zmeny klímy na kvalitu života v meste	Mestská stratégia adaptácie na zmenu klímy (vrátane návrhu projektov)
SP1-12	Región Nitra – odvedenie a čistenie odpadových vôd a zásobovanie čistou pitnou vodou

Pozitívne vplyvy sa očakávajú najmä od realizácie aktivít súvisiacich s adaptáciou krajiny na klimatickú zmenu a tie druhy opatrení, ktoré budú založené na spomaľovaní odtoku vody z krajiny.

Odpady

Opatrenie ktoré prispieje k zlepšeniu odpadového hospodárstva mesta je navrhované v rámci Prioritnej oblasti 1 – Príroda a kultúra v meste Nitra

SP 1-11	Ekologický systém zneškodňovania, spracovania a zhodnocovania odpadu
---------	--

Biodiverzita a krajina

Priamo na biodiverzitu je zameraný súbor opatrení v rámci Prioritnej oblasti 1 – Príroda a kultúra v meste Nitra.

SP1-8 Budovanie prvkov zelene infraštruktúry v meste	Budovanie a obnova prvkov zelenej a modrej infraštruktúry
SP1-8 Zmierňovanie dopadu zmeny klímy na kvalitu života v meste	Mestská stratégia adaptácie na zmenu klímy (vrátane návrhu projektov)
SP1-9 Zmierňovanie dopadu zmeny klímy na kvalitu života v meste	Generel zelene
SP1-10 Zvýšenie kvality verejných plôch verejnej zelene	Sieť udržiavaných mestských a lokálnych parkov
SP1-15	Revitalizácia Botanickej záhrady
SP 1 – 16	Rolfesova baňa

Kvalita života

Okrem pozitívnych vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia možno predpokladať pozitívny vplyv PHSR mesta Nitra aj na celkovú kvalitu života obyvateľov kraja. Zameriavajú sa na to všetky štyri prioritné oblasti.

Negatívne vplyvy PHSR MESTA NITRA na životné prostredie.

Negatívne vplyvy PHSR mesta Nitra na životné prostredie môžu byť spojené s realizáciou tých opatrení v rámci prvých troch prioritných oblastí, ktoré budú mať investičný charakter. V záujme poznania ich konkrétnych negatívnych efektov bude potrebné dodržať všetky povinnosti investorov, ktoré im vyplývajú so zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

V. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

1. Opatrenia na odvrátenie, zníženie alebo zmiernenie prípadných významných negatívnych vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia, ktoré by mohli vyplynúť z realizácie strategického dokumentu.

Opatrenia, navrhnuté v strategickom dokumente na realizáciu, majú investičný alebo neinvestičný charakter, spočívajúci v tvorbe organizačných, plánovacích, inštitucionálnych, legislatívnych a programovacích postupov, plánov a činností.

Pre aktivity, ktoré budú mať v rámci realizácie navrhovaných opatrení investičný charakter, platí rovnako ako pre všetky ostatné investičné zámery povinnosť postupovať v súlade so zákonom č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. V zmysle §4 tohto zákona posudzovanie vplyvov strategického dokumentu nenahrádza posudzovanie vplyvov relevantných činností a aktivít navrhovaných v PHSR mesta Nitra.

VI. Dôvody pre výber zvažovaných alternatív a popis toho, ako bolo vykonané vyhodnotenie, vrátane ťažkostí s poskytovaním potrebných informácií, ako napr. technické nedostatky alebo neurčitosti

Identifikácia a vyhodnocovanie alternatívnych riešení boli vykonávané priebežne počas procesu vypracovávania strategického dokumentu. Celý proces tvorby dokumentu prebiehal na princípe partnerstva za účasti zástupcov samospráv a viacerých iniciatív a nositeľov záujmov existujúcich na území mesta Nitra.

Vzhľadom na vyššie uvedené bol zámer vypracovaný bezvariantne. Požiadavka bezvariantného spracovania zámeru je uvedená aj v určenom rozsahu hodnotenia.

VII. Návrh monitorovania environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie

Monitoring plnenia Akčného plánu PHSR mesta Nitra 2015 – 2023 bude založený na priebežnej kontrole realizácie plánovaných aktivít/projektových zámerov zadefinovaných v Akčnom pláne PHSR mesta Nitra. Realizovaný bude 1 x ročne, v období prvého polroka (k 30.3. daného roka) s cieľom, aby všetky potrebné korekcie bolo možné zapracovať tak, aby bol zabezpečený súlad s programovým rozpočtom mesta Nitra, ktorého príprava začína obvykle v letných mesiacoch. Predmetom monitoringu bude:

- vecné a časové napĺňanie aktivít a projektových zámerov uvedených v akčnom pláne ;
- výstupové indikátory z programovej časti PHSR mesta Nitra;
- zmeny, ktoré majú, resp. môžu mať vplyv na realizáciu PHSR mesta Nitra, či napĺňanie akčného plánu

Vzájomná koordinácia prípravy, monitoringu, vyhodnotenia a aktualizácie akčného plánu PHSR mesta Nitra bude v kompetencii MsÚ v Nitre v súčinnosti s Riadiacim tímom. Pri vyhodnocovaní a hlavne pri aktualizácii Akčného plánu PHSR mesta Nitra 2015 – 2023 bude potrebné dbať na dodržiavanie súladu s:

- Programovým rozpočtom (financovanie, kofinancovanie, priradenie operačného programu - výzvy);
- ÚPN mesta Nitra.
- Inými koncepčnými dokumentmi záväznými/národné priority.

Vyhodnocovanie dosahovania cieľov a napĺňanie plánovaných ukazovateľov výsledkov PHSR mesta Nitra 2015 - 2023 bude realizované v nasledovných intervaloch:

- za obdobie 2015-2017 - I. polrok 2018;
- za obdobie 2015-2019 - I. polrok 2020;
- záverečné vyhodnotenie - I. polrok 2021, najneskôr I. polrok 2022.

Vyhodnotenie bude prezentované:

- mestskému zastupiteľstvu;
- širokej odbornej a laickej verejnosti.

Základným predpokladom kvalifikovaného vyhodnocovania napĺňania PHSR mesta Nitra bude vhodne zvolená metodika zisťovania dosahovaných ukazovateľov výstupov a výsledkov (používaná počas celého obdobia platnosti PHSR mesta Nitra), ako aj zistenie reálneho východiskového stavu vo všetkých vybraných výsledkových ukazovateľoch.

VIII. Pravdepodobne významné cezhraničné environmentálne vplyvy, vrátane vplyvov na zdravie

Vzhľadom na charakter strategického dokumentu a spôsob jeho implementácie nie sú predpokladané priame cezhraničné environmentálne vplyvy.

IX. Netechnické zhrnutie poskytnutých informácií

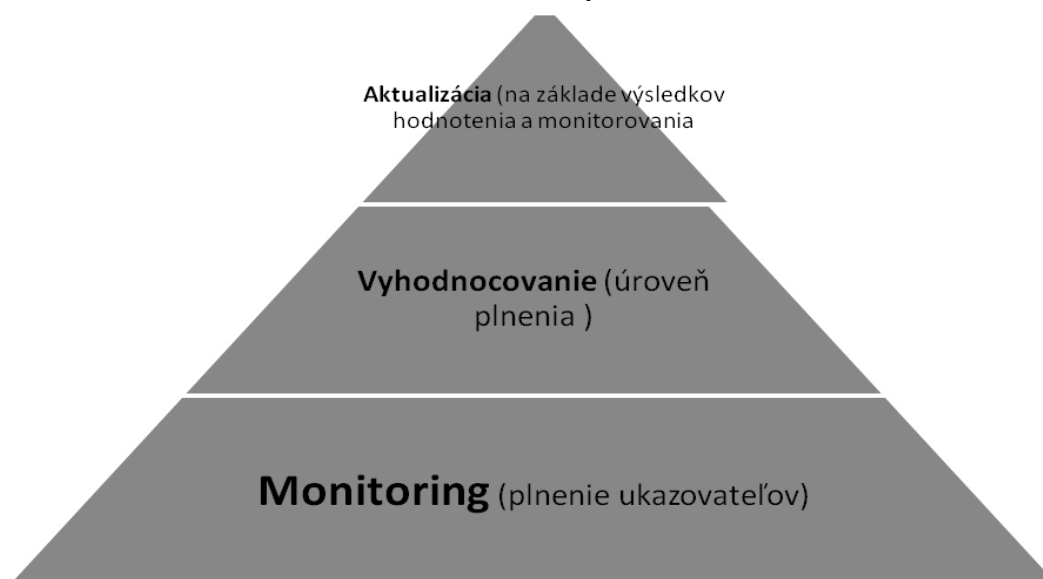
Na základe analýzy súčasného stavu a posúdenia možných externých vplyvov vrátane aktualizácie východiskových strategických a koncepcných dokumentov na európskej a národnej úrovni boli pre PHSR mesta Nitra stanovené nasledovné ciele rozvoja mesta:

1. Vytvoriť podmienky pre tvorbu pracovných miest v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu s dôrazom na zhodnotenie majetku mesta
2. Zvýšiť podiel obnovených a využívaných kultúrnych a historických pamiatok a skvalitniť ponuku pre kultúrne a športové vyžitie obyvateľov i návštevníkov mesta
3. Vytvoriť z mesta Nitra východiskovú destináciu a zázemie služieb cestovného ruchu pre región Nitra (Mesto na siedmich pahorkoch)
4. Skvalitniť životné prostredie na území mesta obnovou verejných priestorov, oživenie a zatraktívnenie
5. Zlepšiť systém odpadového hospodárstva
6. Realizovať adaptačné opatrenia na zmiernenie dopadov zmeny klímy (budovanie zelených a modrých plôch)
7. Vytvoriť nové produkty cestovného ruchu v spolupráci s ostatnými subjektmi CR
8. Zvýšiť podiel nemotorovej dopravy (cyklodopravy) v meste a bezpečnosť všetkých účastníkov dopravy

9. Realizovať projekt IDS ako súčasť udržateľnej mobility v meste
10. Zaviesť nový systém statickej dopravy
11. Zlepšiť kvalitu dopravnej infraštruktúry, miestnych komunikácií
12. Zvýšiť podiel sociálnych služieb poskytovaných komunitou a nových služieb sociálnej pomoci
13. Modernizovať vzdelávaciu infraštruktúru v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta na všetkých stupňoch vzdelávania
14. Vytvoriť podmienky pre prevenciu sociálneho vylúčenia vybraných skupín obyvateľstva (mesto bez bariér)
15. Zaviesť nové služby pre podporu mladých ľudí a mladých rodín
16. Vytvoriť podmienky pre spoluprácu verejných, neverejných poskytovateľov a iné subjekty
17. Dobudovať verejnú infraštruktúru pre šport a voľný čas
18. Zlepšiť bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov mesta
19. Zvýšiť podiel elektronicky/mobilných aplikácií/ poskytovaných služieb mestskej samosprávy
20. Zvýšiť účasť mesta na príprave a realizácii medzinárodných projektov (URBACT, Horizont , Európa pre občanov s pod.)
21. Vytvoriť podmienky pre zapojenie verejnosti do prípravy a realizácie rozvojových projektov v meste formou dlhodobých partnerstiev

Realizácia a napĺňanie jednotlivých programových oblastí PHSR mesta Nitra vyžaduje dôkladný manažment, ktorý je možné rámcovo rozčleniť do niekoľkých fáz - viď. Schéma.

Schéma manažmentu realizácie a napĺňania PHSR mesta Nitra 2015 – 2023

Úspešná realizácia PHSR mesta Nitra 2015 - 2023 je založená na jeho akceptovaní a naplnení na všetkých úrovniach samosprávy a dodržiavaní princípov dobrého spravovania, ktorými sú:

Participácia - v procese realizácie PHSR mesta Nitra je potrebné zabezpečiť aktívnu účasť tých subjektov, ktorých je nevyhnutné zainteresovať, ako aj umožniť účasť subjektom, ktorí majú záujem byť zainteresovaní.

Transparentnosť - rozhodovanie v ktorejkoľvek činnosti pri realizácii PHSR mesta Nitra je prístupné všetkým, ktorých sa to dotýka.

Verejná zodpovednosť - prijatie zodpovednosti za svoje rozhodnutia, dodržiavanie zvolených kritérií, dodržiavanie práva a štandardných administratívnych postupov.

Efektívnosť - realizácia jednotlivých aktivít PHSR mesta Nitra tak, aby bola garantovaná optimálna vyváženosť kvality, ceny a potrebného času na realizáciu.

Účinnosť - preferencia realizácie aktivít, ktoré synergicky vedú k naplneniu cieľov PHSR mesta Nitra.

X. Informácia o ekonomickej náročnosti (ak to charakter a rozsah strategického dokumentu umožňuje)

Ekonomickou náročnosťou a finančnými podmienkami implementácie PHSR mesta Nitra sa podrobne zaoberá finančná časť. Táto časť PHSR mesta Nitra podrobne definuje finančné potreby, zdroje a časový harmonogram PHSR.

XI. Miesto a dátum vypracovania

Nitra, január 2016

XII. Potvrdenie správnosti údajov

XII. 1. Meno spracovateľa

Ing. Vladimír Jenčurák, hlavný riešiteľ

XII. 2. Meno oprávneného zástupcu navrhovateľa

Doc. Ing. Jozef Dvonč, CSc., primátor mesta Nitra